

Босна и Херцеговина
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
Број: 11 0 У 034455 23 Увп
Бањалука, 12.3.2025. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Свјетлане Кнежевић, предсједника вијећа, Татјане Ступар и Асмира Коричића, чланова вијећа, уз учешће Жељке Вујановић, записничара, у управном спору по тужби Ј. Л. из Б., [...] (у даљем тексту: тужитељица), заступана по пуномоћницима из Заједничке адвокатске канцеларије „Пуцар“ из Бањалуке, [...], против рјешења број [...] од 15.5.2023. године Фонда здравственог осигурања Републике Српске, Бањалука (у даљем тексту: тужени), у предмету остваривања права на рефундацију трошкова набавке лијека, одлучујући о захтјеву туженог за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Бањалуци број 11 0 У 034455 23 У од 07.11.2023. године, на нејавној сједници вијећа одржаној 12.3.2025. године, донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се уважава, пресуда Окружног суда у Бањалуци број 11 0 У 034455 23 У од 07.11.2023. године се укида и предмет враћа том суду на поновно суђење.

Образложење

Побијаном пресудом ставом 1 изреке уважена је тужба и поништен уводно означени оспорени акт, те је управна ствар ријешена ставом 2 изреке пресуде на начин да се жалба тужитељице изјављена против рјешења Фонда здравственог осигурања Републике Српске, Филијала Бањалука број [...] од 28.02.2023. године, уважава и исто се у цијелости поништава, те се обавезује тужени да тужитељици исплати цјелокупан износ дуга који, у вријеме пресуђења, износи преко 25.000,00 КМ (колико буде износио), а који представља трошкове набавке лијека и који је тужени дужан платити у року од 30 дана од пријема пресуде, уз одређење у ставу 3 изреке да ова пресуда у свему замјењује оспорени акт туженог органа. Ставом 4 изреке пресуде обавезан је тужени да тужитељици надокнади трошкове настале вођењем овог управно-судског спора у износу од 877,50 КМ, које је једнако дужан измирити у року од 30 дана од дана пријема правоснажне судске пресуде. Ставом 5 изреке пресуде одбијен је захтјев туженог за накнаду трошкова.

Уважење тужбе образложено је позивом на члан 37 Устава Републике Српске, те одредбу члана 2, 17 и 21 став 1 Закона о здравственој заштити („Сл. гласник Републике Српске“ број 106/09 и 44/15), уз наводе да тужени, иако су му познате наведене одредбе, произвољно примјењује право. Даље је навео да рјешења туженог од 24.05., 06.07., 28.07., 31.08. и 15.10.2021. године, те од 09.02., 18.03., 20.05., 03.06. и 10.08.2022. године, садрже тврдњу и закључак туженог да терапија, коју је примала тужитељица, није дала резултате

па с обзиром да се ради о полиметастатској болести која је у прогресији у плућима и костима, примјена неопходног лијека је једина преостала терапија, како то тврди онколошки конзилијум. Даљи разлози дати у поменутим рјешењима у потпуности подржавају основаност захтјева за рефундацију трошкова набавке лијека, па је остало нејасно који су разлози опредијелили првостепени орган да на основу приложене медицинске документације, која је константна, одбије захтјев. Указао је да је нејасно на основу чега је тужени подржао одлуку првостепеног органа. Код конкретне ситуације, сматра сувишним цитирати одредбе Закона о обавезном здравственом осигурању („Сл. гласник Републике Српске“ број 93/22 и 132/22), Програма лијекова који се примјењују у ограничено доступним количинама за 2023. годину („Сл. гласник Републике Српске“ број 126/22, у даљем тексту: Програм лијекова) и процедуру јавне набавке, а при томе у потпуности занемарити сву озбиљност конкретне ситуације и донијети одбијајућу одлуку, не дајући, при томе, било какве ваљане разлоге. Уколико је дошло до промијењених околности и уколико су наступили разлози за другачије одлучивање у односу на раније одлуке туженог и првостепеног органа, тада је постојала законом прописана обавеза да се такви разлози наведу и објасне, поготово са медицинског аспекта и од стране Стручних консултаната директора Фонда. Сходно наведеном, а како природа ове управне ствари то дозвољава и резултати поступка пружају поуздан основ, суд је оцијенио да су испуњени услови за одлучивање у спору пуне јурисдикције, па је донио одлуку која у свему замјењује оспорени акт, а на основу одредбе члана 31 став 5 Закона о управним споровима („Сл. гласник Републике Српске“ број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС).

Благовремено поднесеним захтјевом за ванредно преиспитивање те пресуде (у даљем тексту: захтјев), тужени побија њену законитост из разлога прописаних одредбом члана 35 став 2 ЗУС. Наводи да је суд пресуду донио супротно одредбама члана 29 став 1 и 2 ЗУС, јер прије њеног доношења није одржао расправу, нити је поништио првостепени управни акт, па стога није могао истом одлучити у спору пуне јурисдикције. Пресуда не садржи разлоге за одлуку у изреци, јер су разлози ограничени само на констатовање учињених грешака од стране туженог. Када суд одлучује у спору пуне јурисдикције, он преузима овлашћење органа управе, тако да образложење мора садржавати све елементе као и образложење рјешења у управном поступку. Није утврдио да ли је тужитељица лице које плаћа партиципацију, јер уколико јесте диспозитив мора да садржи и износ партиципације, а уколико није, по ком основу је ослобођена плаћања исте, у складу са одредбом члана 50 и 51 Закона о обавезном здравственом осигурању. Поред тога, суд је обавезао туженог да тужитељици исплати цјелокупан износ дуга који у вријеме пресуђења износи преко 25.000,00 КМ (колико буде износио), а при том губи из вида да је тужитељица поменути лијек платила 1.838,26 еура, што је евидентно из рачуна од 22.01.2023. године. Одлуком Конзилијума Универзитетског клиничког центра РС Бањалука, Клинике за онкологију од 07.12.2021. године, тужитељици је препоручен наставак примјене лијека пазопаниб, који је платила 1.838,26 еура, а комисија Стручних консултаната за стручно-медицинску оцјену основаности захтјева у другом степену је, у свом мишљењу од 25.4.2023. године, навела да се поменути лијек налази на Програму лијекова и у складу са тачком II Одлуке о усвајању Посебног програма лијекова, исти садржи податак о индикацији за прописивање за наведени лијек, па имајући у виду да се тужитељица лијечи под дијагнозом *Neoplasma malignum textus connexivi et mollis pelvis*, те прописану индикацију, установљено је да осигураница нема индикацију за примјену наведеног лијека на терет средстава Фонда. Након што је цитирао одредбе члана 38 став 1, 5 и 11, те члана 71 став 1 тачка 24 Закона о обавезном здравственом осигурању, тужени је, имајући у виду и одредбу члана 53 истог закона, навео да не постоји правни основ за

рефундацију лијека који се налази на Програму лијекова, због чега не постоји основ за одобравање рефундације трошкова набавке истог. Тачно је да је чланом 37 Устава Републике Српске гарантовано право на здравствену заштиту које се може остварити само у садржају, обиму и начину прописаном наведеним законом и актима који су усклађени са истим, а у складу са којим је и донио рјешење, али сматра да је став суда у супротности са начелом једнакости прописаног Законом о здравственој заштити („Сл. гласник Републике Српске“ број 106/09 и 44/15), при чему указује на одредбе члана 11 и 12 тог закона. Како је суд поступио супротно наведеним одредбама, то предлаже да се захтјев уважи и побијана пресуда укине, а тужитељица обавезе да сноси трошкове поступка.

У одговору на захтјев пуномоћник тужитељице, која је у међувремену преминула, наводи да је захтјев у цијелости неоснован јер је суд донио правилну и на закону засновану пресуду. Износи хронологију предметног управног поступка, па наводи да су органи управе занемарили чињеницу да је тужитељица припадала популационој групи од посебног социомедицинског значаја, јер је боловала од малигне болести, те да јој је одлуком Конзилијума за малигне болести Универзитетског клиничког центра РС, Клинике за онкологију, индикован лијек пазопаниб, који није доступан на поменутом клиничком центру, а који је као осигурано лице сама купила властитим средствима. Такође је занемарено да је имала право да прими најбољу терапију, у циљу заштите њеног живота и здравља, а не да јој то право буде ускраћено због тога што нема индикацију прописану Одлуком о усвајању Посебног програма лијекова. Занемарен је и разлог индиковања наведеног лијека, те чињеница да су јој рјешењима истог органа одобраване рефундације тог лијека који је по препоруци Конзилијума користила до краја свог живота, јер је то била једина преостала терапија, с обзиром да друга терапија није давала резултате, а са чим се органи управе уопште нису бавили. Додаје, да се првостепени орган у свом рјешењу позвао на Програм лијекова из 2022. године, а да је индикација за овај лијек била иста и у Посебном програму лијекова који је био на снази 2020. и 2021. године, те да су биле исте чињенице, а да се тужени позвао на Закон о обавезном здравственом осигурању који је ступио на снагу 29.9.2022. године, а који закон је био на снази и у вријеме када је, рјешењима од 04.10.2022. и 17.11.2022. године, одлучивано о истовјетним захтјевима који су били усвојени. Даље наводи процедуру спровођења начина финансирања лијекова по Програму лијекова, указујући да је примјена тог програма била могућа само након доношења одлуке Владе Републике Српске, која није донесена. Предлаже да се захтјев одбије, а тужени обавезе да сноси трошкове одговора на захтјев.

Размотривши захтјев, одговор на захтјев, побијану пресуду и остале прилоге у списима предмета, на основу члана 39 ЗУС, овај суд је одлучио као у изреци пресуде из сљедећих разлога:

Из података списка произлази да је тужитељица дана 30.01.2023. године поднијела захтјев за рефундацију трошкова набавке лијека Вотриент 400 mg тбл. (пазопаниб), уз који је приложила сву потребну документацију, па стога и рачун од 22.01.2023. године према којем је наведени лијек платила 1.838,26 еура. Након што је прибавио стручно мишљење Сектора за здравство и контролу од 21.02.2023. године, првостепени орган је рјешењем од 28.02.2023. године одбио захтјев, што је тужени подржао оспореним актом. Побијаном пресудом ставом 1 изреке уважена је тужба, поништен оспорени акт, те предметна управна ствар ријешена тако што је ставом 2 изреке уважена жалба, поништено првостепено рјешење од 28.02.2023. године и тужени обавезан да

тужитељици исплати цјелокупан износ дуга који, у вријеме предуђења, износи преко 25.000,00 КМ (колико буде износио), а који представља трошкове набавке лијека и који је тужени дужан платити у року од 30 дана од пријема пресуде, уз одређење у ставу 3 изреке да ова пресуда у свему замјењује оспорени акт туженог органа.

Побијана пресуда захваћена је повредама ЗУС.

Према одредби члана 31 став 2 ЗУС пресудом се тужба уважава или одбија као неоснована. Према ставу 5 истог члана ако суд поништи управни акт, а ако природа ствари то дозвољава и ако резултати поступка пружају поуздан основ за то, може пресудом ријешити управну ствар. Таква пресуда у свему замјењује поништени акт.

Када суд рјешава управну ствар у спору пуне јурисдикције, он има овлашћења надлежног органа које има тај орган када рјешава о тој ствари. Пресуда у спору пуне јурисдикције у свему замјењује поништени управни акт. Она ствара обавезу за надлежне управне органе да изврше ту пресуду, јер се она непосредно извршава. Изрека такве пресуде треба да садржи одлуку о поништењу оспореног управног акта и одлуку о самој управној ствари. Изрека пресуде мора бити јасна и разумљива.

У ситуацији када је нижестепени суд у спору пуне јурисдикције уважио тужбу и поништио оспорени акт, те уважио жалбу тужитељице и поништио првостепено рјешење, тада је са овлашћењима надлежног органа, био дужан одлучити и о захтјеву тужитељице, на начин да изрека пресуде буде јасна, разумљива и да се може извршити, што овдје није случај.

Нижестепени суд уважио је тужбу и поништио оспорени акт, те предметну управну ствар ријешио тако што је уважио жалбу и поништио првостепено рјешење од 28.02.2023. године, те обавезао туженог да тужитељици исплати цјелокупан износ дуга који, у вријеме пресуђења, износи преко 25.000,00 КМ (колико буде износио), а који представља трошкове набавке лијека.

Приликом одлучивања суд није утврдио тачан износ трошкова набавке лијека које је тужитељица платила, већ је у изреци навео да дуг по основу истих износи преко 25.000,00 КМ (колико буде износио), па је изрека остала неразумљива, а самим тим и неизвршива, што представља разлог за укидање побијане пресуде и враћање предмета истом суду на поновно суђење.

Поред тога, суд није образложио како је утврдио износ наведених трошкова преко 25.000,00 КМ, поготово што се у спису затиче рачун број [...] од 22.01.2023. године, из којег произлази да је поменути лијек плаћен 1.838,26 еура и исти није исказан у домаћој валути (конвертибилним маркама). Како се у образложењу пресуде морају дати разлози који оправдавају одлуку суда која је садржана у изреци пресуде, што је у конкретном случају изостало, то произлази да образложење побијане пресуде није сачињено у складу са одредбом члана 33 став 1 ЗУС, у вези са одредбом члана 191 став 4 Закона о парничном поступку („Сл. гласник Републике Српске”, број: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 и 27/24, у даљем тексту: ЗПП).

Код таквог стања ствари, по оцјени овог суда у побијаној пресуди остварени су разлози из одредбе члана 35 став 2 ЗУС, па се захтјев, на основу одредбе члана 40 став 2

ЗУС уважава, побијана пресуда укида и предмет враћа нижестепеном суду на поновно суђење примјеном одредбе члана 40 став 3 тог закона.

О трошковима управног спора одлучиће нижестепени суд сагласно одредби члана 397 став 3 ЗПП у вези члана 48 ЗУС.

Записничар
Жељка Вујановић

Предсједник вијећа
Свјетлана Кнежевић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић